

Pētījums par Rīgas un Pierīgas senioru pilsonisko aktivitāti un tās atbalsta platformām internetā, un priekšlikumiem senioru demokrātijas kultūras stiprināšanai

Pētījumu izstrādāja:

2023

SATURS

levads

1. Pilsoniskās līdzdalības jēdziens un galvenie līdzdalības motīvi
  - 1.1. Ekonomiskie motīvi
  - 1.2. Psiholoģiskie motīvi
2. Pilsoniskās līdzdalības veidi un to piemēri
3. Mūsdienu digitālā laikmeta izaicinājumi senioriem Latvijā demokrātijas kultūras veicināšanai
4. Aktuālās pilsētvides un mobilitātes problēmas Rīgas un Pierīgas senioriem
5. Pārskats par pilsoniskās līdzdalības platformām internetā iedzīvotāju iesaistei pilsētvides veidošanā
  - 5.1. ManaBalss.lv
  - 5.2. Open2Vote.eu
  - 5.3. Uzlabo.lv
  - 5.4. Balso.riga.lv
  - 5.5. Riga.lv sabiedrības līdzdalības sadaļa
  - 5.6. Latvija.lv
6. Izpētes metodoloģija
7. Senioru aptaujas rezultāti
8. Izpētes secinājumi un priekšlikumi

Projektu „Demokrātijas atslēgas - instrumenti digitālās un zaļās mobilitātes veicināšanai” finansē Islande, Lihtenšteina un Norvēģija caur EEZ un Norvēģijas grantu programmu “Aktīvo iedzīvotāju fonds”

Par materiāla saturu ir atbildīga biedrība “Rīgas aktīvo senioru alianse”

Ievads

Projekta „Demokrātijas atslēgas - instrumenti digitālās un zaļās mobilitātes veicināšanai” vispārējais mērķis ir senioru informēšana un spēju paaugstināšana digitālo tehnoloģiju izmantošanā saistībā ar zaļo mobilitāti demokrātijas kultūras, līdzdalības un pilsoniskās apziņas stiprināšanai.

Ņemot vērā straujo digitālo tehnoloģiju attīstību un COVID-19 vīrusa laikā izraisītās sekas, būtiski pieaugusi senioru atstumtība no sabiedrības un iespējām līdzdarboties pilsoniskās aktivitātēs.

Aktualizējas jautājumi par senioru iespējām izmantot mūsdienu datortehnoloģijas, interneta un mobilitātes iespējas, lai senioriem būtu līdzvērtīgas iespējas iesaistīties demokrātijas procesos, kā arī seniori kļūtu par līdzvērtīgiem sabiedrības pilsoņiem.

Tiek prognozēts, ka 2050.gadā 50% no sabiedrības būs vecāki par 60 gadiem, tādēļ Eiropas politika paredz arvien plašāku atbalstu senioru mērķa grupai. Viens no Baltijas jūras reģiona stratēģijas mērķiem ir nodrošināt senioriem uzlabotu pieejamību digitālām tehnoloģijām. Sabiedrībai novecojot un pieaugot senioru īpatsvaram, mainās arī sabiedrības pārvietošanas paradumi. Tādēļ ir nepieciešams pievērst īpašu uzmanību senioru mobilitātes un digitālo tehnoloģiju pilnveidošanai, tostarp izstrādāt risinājumus un priekšlikumus šo tehnoloģiju uzlabošanai pieejamības veicināšanai senioru vidū.

Pētījuma mērķis ir, iesaistot iedzīvotājus, sagatavot izpēti par Rīgas un Pierīgas senioru (iedzīvotāju 60+) pilsonisko aktivitāti un to atbalsta platformām internetā, kā arī sagatavot integrētus priekšlikumus senioru demokrātijas kultūras stiprināšanai, kas ietver priekšlikumus digitālo rīku pilnveidošanai.

Senioru sociālekonomiskais raksturojums

Rīgā dzīvo ap 170 000 senioru, kas veido 26% no pilsētas iedzīvotāju skaita un liela daļa no senioriem jūtas vientuļi un nepietiekami sociālekonomiski aizsargāti. Jāņem vērā, ka senioru kopējais īpatsvars pieaug un sabiedrība kļūst vecāka, kas rada pieaugošu pieprasījumu pēc atbilstošas infrastruktūras un sociālo pakalpojumu nodrošinājuma. Pierīgā senioru īpatsvars un sabiedrības novecošanas tendences ir mazākas nekā Rīgas pilsētā. Ņemot vērā lielo senioru īpatsvaru sabiedrībā un pieaugošo sabiedrības novecošanos, pašvaldības un nevalstiskajam sektoram ir jāveicina senioru pilsoniskumu un demokrātijas kultūru.

Tomēr neskatoties uz sociālekonomiskajiem apstākļiem, seniori Rīgā un Pierīgā ir nozīmīga sabiedrības daļa, kura vēlas iesaistīties pilsoniskās aktivitātes un kopīgi veidot labāku un drošāku nākoni.

Biedrība “Rīgas aktīvo senioru alianse”

1. Pilsoniskās līdzdalības jēdziens un galvenie līdzdalības motīvi

Plašākā nozīmē ar pilsonisko līdzdalību tiek saprastas sabiedrības un indivīdu aktivitātes, kas tiek īstenotas ar mērķi ietekmēt valdību un valsts politiku. Šaurākā kontekstā ar to mēs saprotam brīvprātīgu bezatlīdzības darbu, ar to panākot sev vēlamas pozitīvas pārmaiņas apkārtējā vidē vai sabiedrībā. Lai to panāktu, indivīdam (subjektam) ir jābūt apveltītam ar noteiktu motivāciju, kā arī tam ir jāpiemīt zināmiem zināšanu un prasmju resursiem. Ja par galveno mērķi uzskata dzīves kvalitātes uzlabošanu savā kopienā, tad to ir iespējams panākt gan ar politiskiem, gan arī ar nepolitiskiem procesiem¹.

Morāli un pilsoniski atbildīgs indivīds uz sevi skatās plašākā – visas sabiedrības kontekstā, tādā veidā attiecinot uz sevi problēmas, ar kurām šai sabiedrībai ir jāsaskaras. Šāds pilsonis spēj saskatīt morāles un pilsoniskās dimensijas problēmjautājumiem, līdz ar to arī spēj pieņemt atbilstošus lēmumus.

Pilsoniskās līdzdalības utilitāros motīvus var iedalīt divās grupās: **Ekonomiskie un psiholoģiskie**.

Utilitāros motīvus raksturo to mērķis: darīt tā, kā ir labāk man pašam un primāri rūpēties par sava paša labklājību.

1.1. Ekonomiskie motīvi

Darīt ko tādu, kas uzlabotu manu esošo situāciju. Piemērs: es iestājos arodbiedrībā, lai par to pašu naudu, iespējams, strādātu mazāk, lai arī man nav īsti nekādu iebildumu pret pašreizējo algu un situāciju.

Darīt ko tādu, kas nepieļautu esošās situācijas pasliktināšanos. Piemērs: dzīvojot daudzdzīvokļu mājā es zinu, ka mani maksājumi par komunālajiem pakalpojumiem nav nonākuši līdz pakalpojumu sniedzējam, lai situāciju nepasliktinātu un pakalpojumus neatslēgtu pavisam, es esmu gatavs iestāties iedzīvotāju veidotā apsaimniekošanas biedrībā vai pat pats tādu dibināt.

---

¹<http://birdhub.eu/lv/content/pilsonisko-l%C4%ABdzdal%C4%ABbu-motiv%C4%93jo%C5%A1ie-faktori-un-iesp%C4%93jas>

1.2. Psiholoģiskie motīvi

Nodrošināt sevi ar izvēles brīvību nākotnē. Piemērs: valsts ir spiesta aizvērt muzeju, jo nav līdzekļu tā uzturēšanai, kā rezultātā pilsonis nākotnē nespēs vairs to apmeklēt, līdz ar to, lai nodrošinātu sevi nākotnē ar šādu izvēles brīvību, viņš ir gatavs aizstāvēt savas intereses ministrijā vai apvienoties organizācijā, lai vāktu ziedojumus.

2. Pilsoniskās līdzdalības veidi un to piemēri

Pilsonisko līdzdalības veidu uzskaitījums nevar būt izsmeļošs, jo sabiedrības aktīvākā un radošākā daļa nepārtraukti turpina jaunu līdzdalības formu un metožu meklējumus. Lai arī pastāv individuālā pilsoniskā līdzdalība (dalība vēlēšanās, iesaistīšanās politiskās vai nevalstiskās organizācijās), lielāku uzsvāru ir jāliek uz grupu pilsonisko līdzdalību (interesu aizstāvības grupas, NVO līdzdalība), jo šāda līdzdalība ne tikai sekmē sabiedrības vairākuma interešu pārstāvēniecību, bet arī piedalās demokrātisko vērtību un procesu stiprināšanā.

Paralēli augstāk minētajam iedalījumam, kā arī raksta sākumā pieminētajam formālajam/neformālajam iedalījumam, līdzdalība var arī tikt iedalīta pēc līdzdalības līmeņiem: vietējās pašvaldības, valsts pārvaldes, starptautisko institūciju līmenī. Katram no šiem līmeņiem pastāv savs reglamentējums. Ja pilsoniskajai līdzdalībai pašvaldības līmenī šāds reglamentējums normatīvajos aktos var būt formāls vai pat nebūt vispār, tad valsts un starptautiskā līmeņa pilsoniskās līdzdalības formālie veidi ir normatīvajos aktos noteikti un to ietekmes mehānismi aprakstīti detalizēti.

Runājot par pilsonisko līdzdalību, ir svarīgi spēt novilkt robežu starp formālo un neformālo līdzdalību. Ja neformālā līdzdalība var tikt arī realizēta, piemēram, kā manifestāciju organizēšana un dalība dažādos NVO tīkļos, tad formālo līdzdalību valsts pārvaldē var izmantot tikai caur kādu no likumiski atzītiem veidiem formālajā nacionālajā (ES dalībvalstu institūcijas: valdība, parlaments) vai pārnacionālajā (ES institūcijas: Eiropas Komisija, Eiropas Parlaments u.c.) līmenī.

Seniori var iesaistīties dažādās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs, aplūkosim šeit dažādus piemērus:

- **Senioru klubos un organizācijās:** tie ir radīti, lai senioriem nodrošinātu sociālās un kultūras aktivitātes un palīdzētu viņiem saglabāt fizisko un garīgo veselību.
- **Sabiedriskajās organizācijās:** seniori var iesaistīties dažādās sabiedriskajās organizācijās, piemēram, palīdzot cilvēkiem ar invaliditāti, aizsargājot vides un cilvēktiesību intereses.

- **Politiskajā dzīvē:** seniori var piedalīties vēlēšanās un izvirzīt savus līderus un viedokli, kā arī iesaistīties dažādās politiskās partijās un organizācijās.
- **Biedrībās un organizācijās, kas radītas, lai atbalstītu seniorus:** šīs organizācijas var sniegt atbalstu senioriem, piemēram, palīdzot viņiem ar juridiskiem jautājumiem, kā arī sniedzot sociālo un psiholoģisko palīdzību.
- **Senioru brīvprātīgais darbs:** seniori var iesaistīties dažādos brīvprātīgā darba projektos un palīdzēt citiem cilvēkiem un sabiedrībai.
- **Sabiedrības līdzdalības un izglītības pasākumos:** seniori var apmeklēt sabiedrības līdzdalības pasākumus, izstādes un citus kultūras un izglītības pasākumus.

3. Mūsdienu digitālā laikmeta izaicinājumi senioriem demokrātijas kultūras veicināšanai

Digitālais laikmets ir radījis daudz jaunu iespēju, taču tai pašā laikā tas ir radījis arī jaunus izaicinājumus, tostarp senioriem, kuri cenšas piedalīties Latvijas demokrātijas kultūras veicināšanā. Šajā nodaļā apskatīsim, kādus izaicinājumus rada digitālais laikmets senioriem Latvijā.

Digitālais laikmets Latvijā rada jaunus izaicinājumus senioru līdzdalībai demokrātijas kultūrā un šeit aplūkosim dažus no tiem:

1. **Digitālo prasmju trūkums:** Daudzi seniori Latvijā nezina, kā izmantot digitālās tehnoloģijas, tādējādi viņiem ir grūti piedalīties digitālajās diskusijās un lēmumu pieņemšanas procesos.
2. **Tehnoloģiju pieejamības ierobežojumi:** Senioriem Latvijā trūkst digitālo tehnoloģiju (datortehnikas un viedtālrunu aprīkojuma, aplikāciju un lietojumprogrammu nodrošinājuma) pieejamības un izmantošanas iespēju, tādējādi viņi pilnvērtīgi nevar piedalīties digitālajās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs.
3. **Kiberdrošības izaicinājumi:** Digitālās tehnoloģijas var būt riskantas un nedrošas senioriem Latvijā (krāpšanas gadījumi, dezinformācija), tādējādi seniori Latvijā ir piesardzīgi, pirms piedalās digitālajās diskusijās un lēmumu pieņemšanā.

Lai risinātu šos izaicinājumus, ir svarīgi nodrošināt senioriem Latvijā pieejamu un viegli lietojamu digitālo tehnoloģiju izglītību, kā arī nodrošināt pieejamu un drošu digitālo infrastruktūru, lai seniori varētu piedalīties digitālajās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs un ietekmēt politiku un sabiedrības attīstību.

4. Aktuālās pilsētvides un mobilitātes problēmas Rīgas un Pierīgas senioriem

Rīgas un Pierīgas senioru veselība un labklājība ir svarīga sabiedrības attīstībai un demokrātijas kultūras veicināšanai. Ar vecumu rodas dažādas vajadzības un problēmas un pilsētvides apstākļiem var būt liela ietekme uz senioru ikdienas dzīvi un labklājību. Tāpēc ir svarīgi apzināt, kādas pilsētvides problēmas uztrauc Rīgas un Pierīgas seniorus, lai valdība un pašvaldības varētu veikt pasākumus, kas atrisinātu šīs problēmas un nodrošinātu, ka seniori var dzīvot kvalitatīvu un drošu dzīvi pilsētā.

Šajā nodaļā balstoties uz iedzīvotāju dzīvajām intervijām un novērojumiem aplūkosim Rīgas un Pierīgas senioru aktuālās pilsētvides problēmas, lai radītu izpratni par to, kāpēc tās ir svarīgas un kā tās var tikt risinātas, lai nodrošinātu senioru labklājību Latvijā. Šeit ir dažas no visbiežāk uzskaitītajām:

- **Mobilitātes ierobežojumi:** Senioriem var būt grūtības pārvietoties pa pilsētu, un tas var ietekmēt viņu ikdienas dzīvi un pieeju sociālajām aktivitātēm un veselības aprūpei.
- **Infrastruktūras pieejamība:** Senioriem var būt grūtības izmantot publisko transportu vai ēkas un ielas, kas nav pietiekami pieejamas, tādēļ viņiem var būt nepieciešami uzlabojumi, lai veicinātu viņu mobilitāti un pieejamību.
- **Sociālās izolācijas risks:** Senioriem, kuri dzīvo vienatnē vai attālināti no ģimenes un draugu loka, ir liels risks piedzīvot sociālo izolāciju un garīgās veselības problēmas.
- **Drošības problēmas:** senioriem var būt bail no uzbrukumiem vai citām drošības problēmām pilsētā, tādēļ viņiem var būt nepieciešami pasākumi, lai uzlabotu viņu drošību un justies droši.
- **Veselības aprūpes ierobežojumi:** senioriem var būt grūtības piekļūt veselības aprūpei, piemēram, medicīnas ierīcēm vai aprūpes centriem, kas atrodas tālu no viņu dzīvesvietas.

Šie ir daži no visbiežāk minētajiem pilsētvides un mobilitātes izaicinājumiem senioriem Rīgā un Pierīgā un ir būtiski, lai valdība un pašvaldības rīkotos, lai atrisinātu šīs problēmas un tā nodrošinātu, ka seniori var dzīvot kvalitatīvu un drošu dzīvi pilsētā.

5. Pārskats par pilsoniskās līdzdalības platformām internetā iedzīvotāju iesaistei pilsētvides veidošanā

Pilsoniskā līdzdalība ir svarīga demokrātijas daļa, un interneta tehnoloģijas ir radījušas jaunus digitālos rīkus iedzīvotāju līdzdalībai un lēmumu pieņemšanas ietekmēšanai. Ir pieejamas vairākas pilsoniskās līdzdalības platformas, kas nodrošina iedzīvotājiem iespēju piedalīties un ietekmēt politiskos procesus un vietējo pilsētu attīstību.

Šajā nodaļā tiks apskatītas senioru vidū populārākās interneta platformas, kas līdz šim ir bijušas noderīgas senioriem iesaistei pilsētvides veidošanā Rīgas un Pierīgas reģionā, kā arī Latvijā kopumā veicinājušas pilsonisko aktivitāti senioru vidū.

5.1. ManaBalss.lv

ManaBalss.lv ir bezpeļņas sabiedriskā labuma nevalstiskā organizācija "Sabiedrības līdzdalības Fonds", kas dibināta 2011. gadā. Laikam ejot, tā kļuvusi par organizāciju, kura veido un attīsta digitālās demokrātijas rīkus, veicinot iedzīvotāju iesaisti politiskajos lēmumos. Organizācijas misija ir veidot un stiprināt digitālās demokrātijas ekosistēmu Latvijā un pasaulē.

ManaBalss.lv misijā ir tādi būtiski vīzijas elementi kā cilvēces drošība un ilgtspēja, iekļaujoša vara un līdzdalīga sabiedrība. Šādu ManaBalss.lv veidotāji redz nākotnes Latviju un nākotnes pasauli. Un tie nav "tikai vārdi" – ManaBalss.lv ikdienas darbs un katrs īstenotais projekts mērķtiecīgi ir pakārtots šiem ilgtermiņa mērķiem un mūsu misijai.

Viens no organizācijas ilgtermiņa mērķiem ir sabiedrības līdzdalības jaudas palielināšana lēmumu pieņemšanas procesos. Starp ManaBalss.lv mērķiem ir arī dažādu sabiedrības resursu mobilizācija un Latvijas digitālās līdzdalības pārnese starptautiski.

Organizācijas lielākais izaicinājums ir politiski un sabiedriski pasīvo iedzīvotāju iesaiste pilsoniskajās aktivitātēs.

Šīs izpētes aptaujas ietvaros tika noskaidrots, ka senioru vidū ManaBalss.lv ir populārākais digitālais balsošanas rīks.

Saite uz platformu: <https://manabalss.lv/>

5.2. Open2Vote.eu

Open2Vote.lv projekta mērķis ir veicināt ES rezidentu līdzdalību, integrāciju un pilsonisko attīstību. Rīga ir izvēlēta kā īstenošanas vieta Latvijā, jo pēc pētījumu datiem Rīgā un Pierīgā ir visvairāk citu ES valstu rezidentu.

Open2Vote platforma ietver informatīvo sadaļu par līdzdalību un tiesībām piedalīties dažādos politiskos procesos un atšķirībā no ManaBalss.lv piedāvā iesaistošu sadaļu ar Rīgas domes jautājumiem.

Open2Vote.eu veidošana ManaBalss.lv organizācijas paspārnē.

Open2Vote ir individuālas iesaistes instruments konstruktīvai politiskajai līdzdalībai. Open2Vote palīdz uz klausīt sabiedrības izvēli un attieksmi konkrētos gadījumos un nodrošina dialoga iespēju starp sabiedrību un politikas veidotājiem.

Open2Vote ar tehnoloģiju palīdzību veicina konstruktīvu tiešo demokrātiju, atgriezeniskās saites veidošanu, veicina izpratni par parlamentāro, valdības un pašvaldību darbu un palīdz veidot sabiedrības un politikas veidotāju dialogu.

Platformā šobrīd ir pieejama informācija par dažādu sabiedrības locekļu līdzdalības iespējām Latvijā un jautājumiem, kas tiek izskatīti Rīgas domes sēdēs. Platforma tiek pastāvīgi attīstīta un tiks papildināta arī ar citām sadaļām un iespējām.

Nosaukums Open2Vote simbolizē atvērtību un iesaisti. Nosaukums angļiski ir izvēlēts, lai veicinātu plašāku Latvijā dzīvojošo ES pilsoņu iesaisti, kā arī platformas attīstības stratēģisko mērķu dēļ. Paralēli ir pieejama platforma www.parvaipret.lv, kurā ir iespēja balsot par Saeimā izskatāmajiem likumprojektiem.

Open2Vote platforma pieder SIA "Parvaipret.lv", kas ir nodibinājuma "Sabiedrības Līdzdalības Fonds" (organizācija ManaBalss.lv) meitasuzņēmums. Platforma tiek finansēta ar ziedotāju un ārējo finansētāju - Attīstības finanšu institūcijas ALTUM, Islandes, Lihtenšteinas un Norvēģijas caur EEZ un Norvēģijas grantu programmu "Aktīvo iedzīvotāju fonds" un Eiropas Komisijas - atbalstu.

Saite uz platformu: <https://open2vote.eu/>

5.3. Uzlabo.lv

Uzlabo.lv portālu izveidojusi domubiedru komanda, kas iestājas par iedzīvotājiem draudzīgu, tīru un drošu pilsētu. Brīvprātīgo domubiedru komandā ietilpst - brīvprātīgie programmētāji, inovāciju kustība VEFRESH, biedrība Pilsēta Cilvēkiem un vairākas Rīgas apkaimju biedrības. Portāla attīstītāji kopīgiem spēkiem plāno šo portālu nākotnē attīstīt tālāk un ir atvērti sadarbībai.

Ikdienas gaitās kā pilsētas vides lietotāji bieži vien redzam dažādas nepilnības, tāpēc platforma uzlabo.lv aicina visus Latvijas iedzīvotājus spert nākamo soli un iesaistīties risinājumu radīšanā!

Platformas lietotājiem ir iespējas ar savu ideju dalīties publiski eksistējošas problēmas risināšanai Rīgā, Pierīgā un citur Latvijā. Ar uzlabo.lv palīdzību iespējams savākt atbalstītājus savam risinājumam vai arī vienkārši iesniegt savu priekšlikumu ideju bankā, lai to brīvi varētu izmantot ikviens jaunais uzņēmējs, programmētājs, pilsētas entuziasts vai pašvaldību darbinieks.

Saite uz platformu: <https://uzlabo.lv/lv>

5.4. Balso.riga.lv

Tas ir Rīgas pašvaldības līdzdalības budžeta finansēts projektu ideju konkurss, kurā iedzīvotāju balsojumā visvairāk balsis saņēmušu iedzīvotāju un NVO iesniegto projektu ideju īstenošanu veic Rīgas valstspilsētas pašvaldība.

Līdzdalības budžets ir demokrātisks rīks, kādā veidā Rīgas pilsētas iedzīvotāji var lemt par daļu no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta.

Projektu ideju pieteikumus dalībai Rīgas pilsētas līdzdalības budžeta projektu ideju īstenošanas konkursā var iesniegt Rīgā dzīvesvietu deklarējuši iedzīvotāji no 16 gadu vecuma un Rīgā reģistrētas nevalstiskās organizācijas.

Konkursa mērķis:

- veicināt apkaimju attīstību Rīgā, to atpazīstamību un revitalizāciju.
- pastāvīgi un mērķtiecīgi veicināt Rīgas apkaimju iedzīvotāju iesaisti un līdzdalību apkaimju attīstībā;
- radīt publiski pieejamus uzlabojumus apkaimēs, veicinot iedzīvotāju sadarbību un radošumu;
- pašvaldībai iegūt vērtīgu atgriezenisko saiti par nepieciešamajiem pilsētvides uzlabojumiem, kas ir svarīgi Rīgas iedzīvotājiem.

Projekta idejas pieteikumu dalībai konkursā var iesniegt:

- Rīgas pilsētā dzīvesvietu deklarējušas fiziskas personas no 16 gadu vecuma;
- Nevalstiskās organizācijas, kuru juridiskā adrese ir reģistrēta Rīgas pilsētā un to darbības mērķis ir Rīgas apkaimju pilsētvides kvalitātes uzlabošana un nav pretrunā ar Konkursa mērķiem.

Saite uz platformu: www.balso.riga.lv

5.5. Rīga.lv sabiedrības līdzdalības sadaļa

Pašvaldības portāls sabiedrības līdzdalības sadaļā vēstī, ka sabiedrības līdzdalība ir iedzīvotāju, sabiedrības un nevalstisko organizāciju iesaistīšanās politikas veidošanas procesā.

Sabiedrības līdzdalības mērķis ir nodrošināt, lai publiskās pārvaldes pieņemtie lēmumi būtu atbilstoši sabiedrības vajadzībām, savlaicīgi izskaidroti un saprotami tiem, uz kuriem tie attieksies. Sabiedrības līdzdalībai ir vairāki ieguvumi, kas kopumā vērsti uz regulējuma kvalitātes uzlabošanu – šajā procesā tiek identificēta īstā problēma, tiek izvērtētas iespējamās alternatīvas, savlaicīgi atklātas iespējamās regulējuma "blaknes", kā arī panākts, ka izstrādātie risinājumi ir efektīvi.

Sabiedrības pārstāvji var paust savu viedokli par attīstības plānošanas dokumentiem, tiesību aktu projektiem to izstrādes sākotnējā stadijā - ierosinot jaunu regulējumu, piedaloties problēmu konstatēšanā un alternatīvu noteikšanā, kā arī pārējos posmos - iesaistoties regulējuma darbības uzraudzībā, rezultātu novērtēšanā un izstrādājot priekšlikumus tā aktualizācijai. Savu viedokli var sniegt ikviens sabiedrības pārstāvis, kuru skar vai interesē risināmais jautājums. Katram sabiedrības pārstāvim ir tiesības saņemt atgriezenisko saikni par savu priekšlikumu.

Sabiedrības līdzdalību publiskās pārvaldes iestādes īsteno proaktīvi, meklējot efektīvākos veidus, kā iesaistīt un informēt sabiedrību, īpaši to sabiedrības daļu, kuru iecerētā darbība ietekmē vai varētu ietekmēt.

Sabiedrības līdzdalības pasākumi Rīgas pašvaldībā tiek organizēti dažādos ietvaros:

- Konsultatīvās padomes
- Pašvaldības memorandi
- Konsultatīvās komisijas
- Darba grupas
- Tematiskie plānojumi un detālplānojumi
- Sabiedriskās apspriešanas
- Paziņojumi
- Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām
- Aptaujas

Sabiedrības līdzdalības kārtību regulē:

- Attīstības plānošanas sistēmas likums;
- Valsts pārvaldes iekārtas likums;
- Ministru kabineta 2009. gada 25. augusta noteikumi Nr. 970 "Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā".

Saite uz platformu: <https://www.riga.lv/lv/sabiedribas-lidzdaliba>

5.6. Latvija.lv

Portāla mērķis ir nodrošināt ātru un ērtu piekļuvi valsts un pašvaldību institūciju sniegtajiem pakalpojumiem.

Portālā informācija ir apkopota kataloga formā, kas ļauj interesentiem atrast sev nepieciešamo informāciju par valsts un pašvaldību iestāžu sniegtajiem publiskajiem pakalpojumiem, to pieprasīšanas un saņemšanas veidiem, ar pakalpojumiem saistītajiem maksājumiem un pakalpojumu aprakstiem, elektronizēti pakalpojumi ietver saiti uz pakalpojuma saņemšanas resursu.

Lai arī Latvija.lv nav izveidots speciāli sabiedrības līdzdalības aktivitāšu nodrošināšanai, tomēr šai tēmai ir veltīta apakšsadaļa, kas lietotājiem dod priekšstatu par sabiedrības iesaistes veidiem un iespējām. Portālā tiek apskatītas sekojošas sadaļas:

- Saeimas vēlēšanas
- Pašvaldību vēlēšanas
- Eiropas Parlamenta vēlēšanas
- Kur es varu skatīties Saeimas sēžu un ministru kabineta sēžu tiešraides?
- Kā iesniegt un parakstīt sabiedrības iniciatīvas?
- Kā piedalīties vēlēšanu iniciatīvās?
- Kā es varu piedalīties tiesību aktu izstrādē?
- Kā es varu piedalīties vides aizsardzībā?
- Kā es varu piedalīties publiskajās apspriešanās?
- Kur vērsties par valsts valodas lietojumu?
- Saistītās iestādes
- Saistītās dzīves situācijas

Valsts, pašvaldību un nevalstisko organizāciju radītie e-risinājumi iedzīvotājiem un uzņēmējiem rada arvien plašākas iespējas piedalīties sabiedrības dzīves un valsts pārvaldes procesu uzlabošanā. Līdzdalības iespējas nodrošina mijiedarbību un komunikāciju starp sabiedrību un valsts pārvaldi, veicina cilvēkos atbildīgu attieksmi un attīsta valsti kopumā.

Valsts, pašvaldību un nevalstisko organizāciju radītie e-risinājumi iedzīvotājiem un uzņēmējiem rada arvien plašākas iespējas piedalīties sabiedrības dzīves un valsts pārvaldes procesu uzlabošanā.

Saite uz platformu: <https://latvija.lv/DzivesSituacijas/tiesibu-aizsardziba/Lidzdaliba>

6. Izpētes metodoloģija

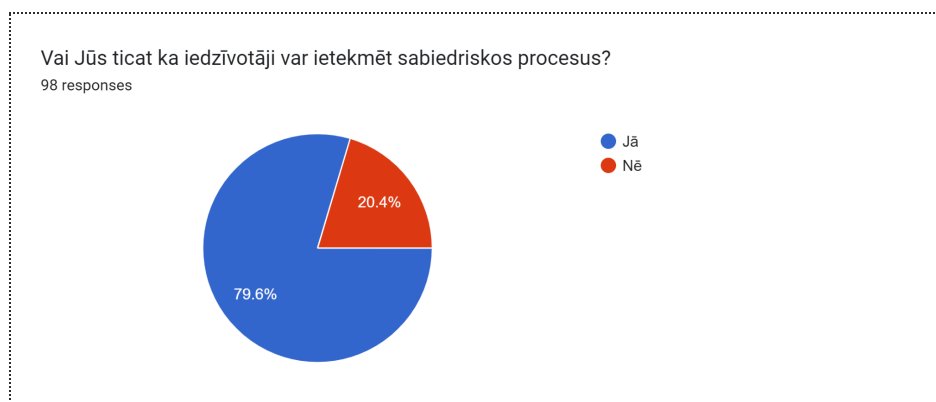
Šajā nodaļā ir izklāstīts metodoloģijas apraksts pētījumam "Rīgas un Pierīgas senioru (iedzīvotāju 60+) pilsonisko aktivitāti un tās atbalsta platformām internetā un priekšlikumiem senioru demokrātijas kultūras stiprināšanai":

1. **Mērķa grupas apzināšana.** Rīgas un Pierīgas seniori un pašvaldības un pilsonisko līdzdalību saistīto platformu uzturētāji.
2. **Literatūras apskats.** Tiks veikts literatūras apskats par senioru pilsonisko līdzdalību, senioru aktivitāti un aktuālajiem demokrātijas kultūras izaicinājumiem, kā arī par interneta platformām un to izmantošanu pilsonisko aktivitāšu veicināšanā.
3. **Aptaujas organizēšana.** Lai noskaidrotu senioru viedokļus par interneta platformām un viņu pilsonisko aktivitāti, tiks veikta aptauja ar aptaujas anketu, kurā būs jautājumi par viņu līdzdalību pilsoniskās aktivitātēs, vēlmēm un interesēm, kā arī viņu attieksmi pret digitālajām platformām un tām paredzētajiem mērķiem. Iesaistīto iedzīvotāju skaits aptaujā: 98 seniori, vecumā virs 60 gadiem, kas dzīvo Rīgā un Pierīgā.
4. **Senioru intervijas.** Lai padziļināti noskaidrotu senioru viedokļus un atziņas, tiks veiktas intervijas ar izvēlētiem pētījuma dalībniekiem.
5. **Interneta platformu izvērtēšana.** Pētījumā tiks izvērtētas dažādas digitālās interneta platformas, kurās seniori var iesaistīties pilsoniskās aktivitātēs. Digitālo platformu izvērtēšana papildus notiks sekojošos aspektos: autorizēšanās, informācijas atlase, lēmumu pieņemšana, balsošana. Intervijas tiks veiktas arī ar ekspertiem, kas pārstāv interneta tehnoloģiju nozari.
6. **Priekšlikumu sagatavošana senioru demokrātijas kultūras stiprināšanai.** Pēc izpētes secinājumu un datu apkopošanas un analīzes, tiks sagatavoti priekšlikumi, kā veicināt senioru pilsonisko aktivitāti un stiprināt senioru demokrātijas kultūru, izmantojot digitālas interneta platformas un citas metodes.

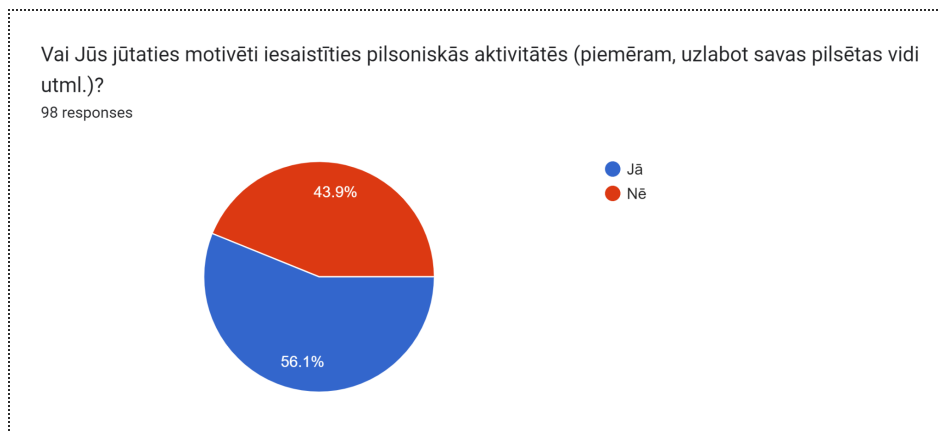
7. Senioru aptaujas rezultāti

No aptaujātajiem senioriem gandrīz 80% uzskata, ka iedzīvotāji var ietekmēt sabiedriskos procesus, bet 20% senioru nepiekrīt šim viedoklim (1.attēls). Aptaujas rezultāti parāda pozitīvu ainu senioru ticībai mainīt vai uzlabot sev apkārt esošo situāciju, taču, kad tiek uzdots nākamais jautājums par “motivāciju” uzlabot savas pilsētas vidi, tad “Jā” atbildējušo senioru skaits samazinās (56%) un pieaug senioru skaits, kuri nepiekrīt šim viedoklim (44%) (2.attēls).

Tas liecina, ka senioriem ir būtiski rast “motivāciju”, kāpēc iesaistīties pilsoniskās aktivitātēs. Līdzīga situācija ir novērojama daudzdzīvokļu māju renovācijas aptaujās, kurās senioriem ir lielākie iebildumi par māju atjaunošanu, jo viņi nesaskata nākotnes perspektīvu savas dzīves ietvaros. Lai vairāk motivētu senioru iesaistīties pilsoniskās aktivitātēs, jāiesaista senioru bērni vai mazbērni, kuri motivētu arī seniorus domāt par nākotni.

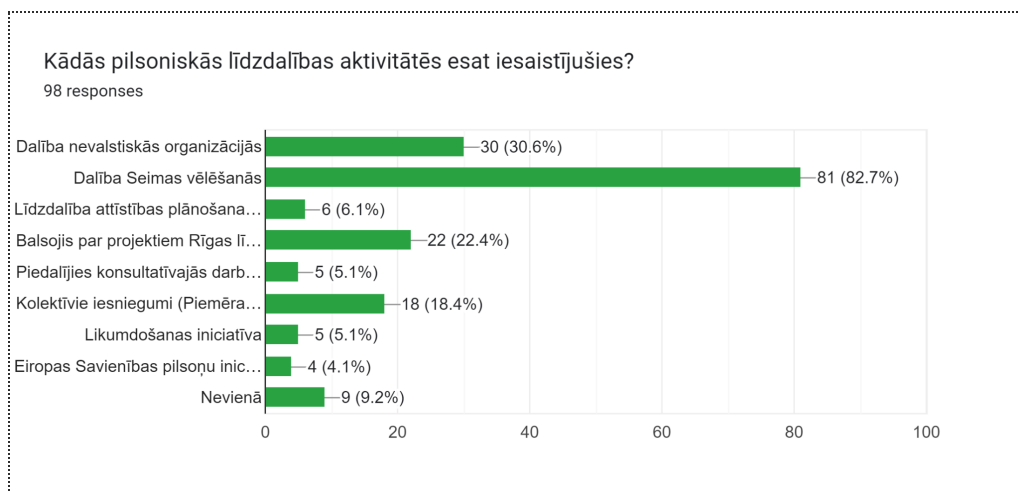
1.attēls. Senioru ticība spējai ietekmēt sabiedrisko procesus.

2.attēls. Senioru motivācija iesaistīties pilsoniskās aktivitātēs.

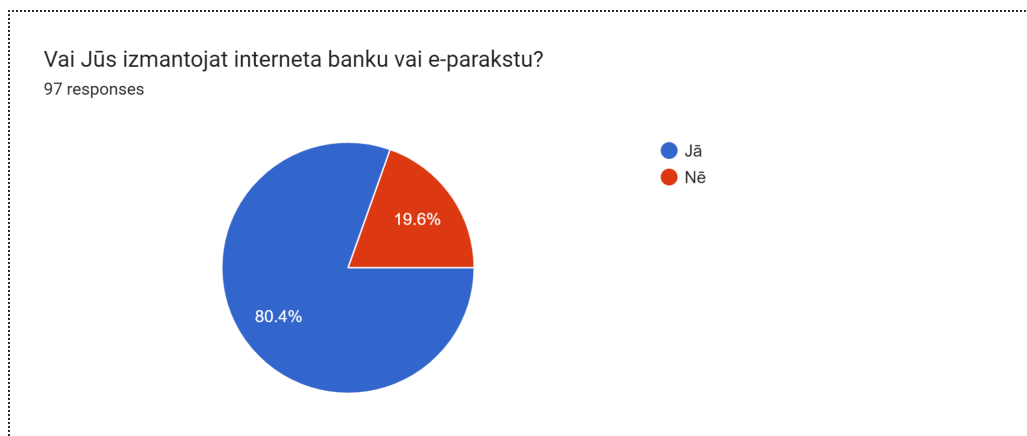
Seniori visaktīvāk ir iesaistījušies Saeimas vēlēšanās (82%), otru augstāko aktivitāti ieņem dalība nevalstiskās organizācijās (30,6%), savukārt vismazāk iesaistījušies Eiropas Savienības pilsoņu iniciatīvās (4,1%) un likumdošanas iniciatīvās (5,1%), kā arī konsultatīvajās darba grupās (5,1%) (3.attēls).

Šādi rezultāti liecina par nepieciešamību senioru vidū popularizēt mazāk populārās pilsoniskās līdzdalības formas un to ieguvumus.

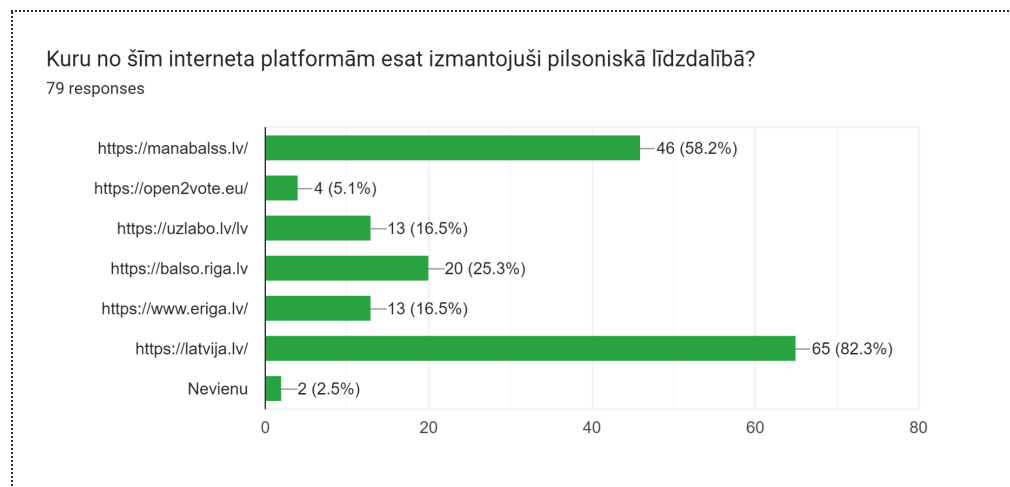
3.attēls. Pilsoniskās aktivitātes popularitāte senioru vidū.

Būtisks rīks pilsoniskās līdzdalības interneta rīku (ManaBalss.lv, Open2Vote.eu, Uzlabo.lv, Balso.riga.lv u.c.) piekļuvei ir identitātes autorizēšanās sistēma caur internetbanku vai e-parakstu. Bez šiem indentitātes autorizēšanās rīkiem nav iespējams piedalīties līdzdalības interneta platformās, tāpēc aptaujā senioriem tika uzdots jautājums par internetbankas vai e-paraksta lietošanu un lielākā daļa jeb 80% senioru atbildēja, ka izmanto šos rīkus, bet 20% neizmanto, kas liecina par augstu rīku izmantošanas līmeni (4.attēls).

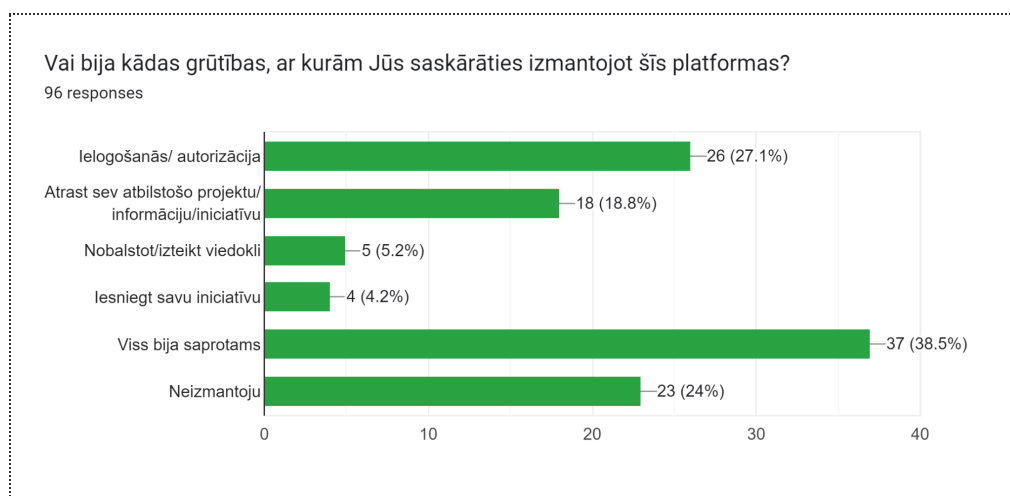
4.attēls. Internetbankas un e-paraksta izmantošana senioru vidū.

Vispopulārākā interneta platforma pilsoniskai līdzdalībai senioru vidū ir Latvija.lv (82%), otra populārākā ir manabals.lv (58%), ar vairāk nekā divreiz mazāku popularitāti seko balso.riga.lv (25%), uzlabo.lv (16%) un eriga.lv (16%). Vismazāk seniori izmanto open2vote.eu platformu (5.attēls). Latvija.lv popularitāte ir skaidrojama ar to, ka tā piedāvā plašu e-pakalpojumu klāstu pašvaldības un valsts pakalpojumiem, kas ir aktuāli senioriem.

5.attēls. Internetbankas un e-paraksta izmantošana senioru vidū.

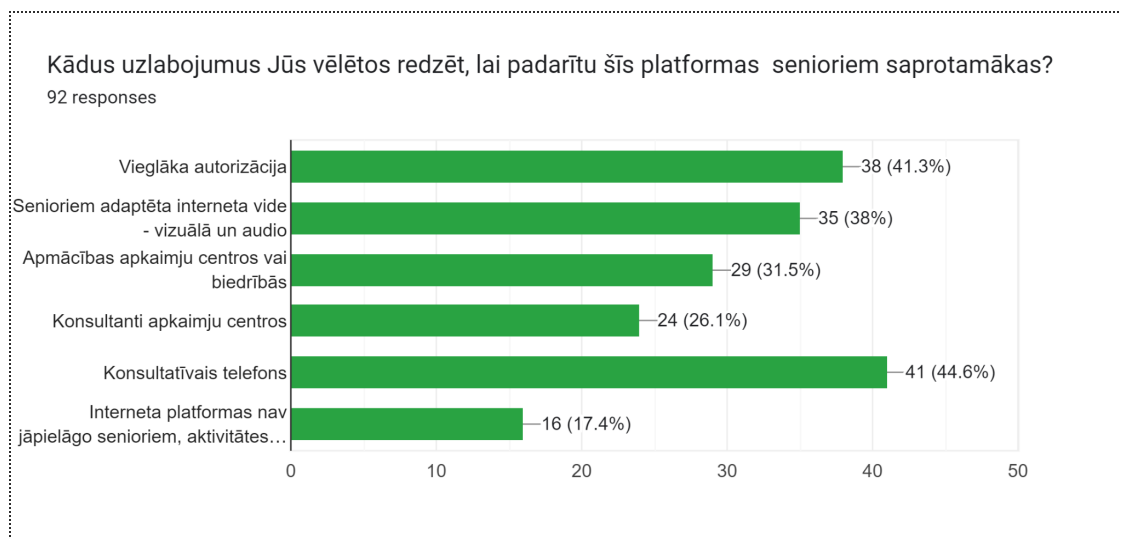
No iepriekš minētajām interneta platformām lielākai daļai senioru (38%) to lietošanā viss bija saprotams. Lielākās grūtības (27%) bija saistītas ar autorizāciju, (18%) ar atbilstošas informācijas un projektu atlasīšanu, (5%) ar nobalsošanu un viedokļa izteikšanu (4%) ar iniciatīvas iesniegšanu (6. attēls). Aptaujā jāņem vērā, ka (24 %) no senioriem nav izmantojuši minētās platformas, kas nozīmē, ka vismaz 1/3 senioru no aptaujātajiem neizmanto internetu pilsoniskai aktivitātei.

6.attēls. Biežākās grūtības ar kurām saskaras seniori interneta platformu lietošanā.

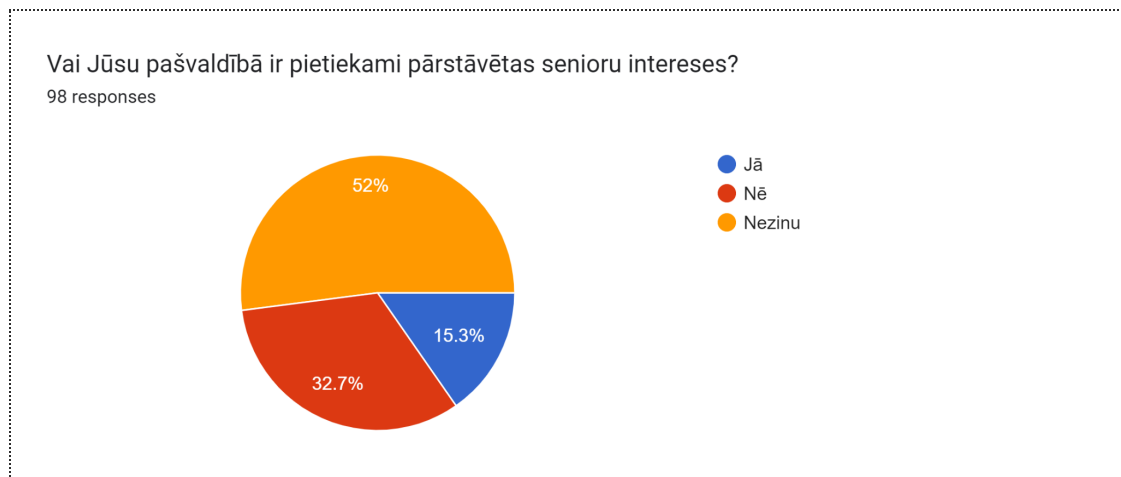

Lai seniori biežāk izmantotu minētas interneta platformas, (45%) senioru vēlētos konsultatīvo telefonu, (41%) vieglāku autorizāciju, (38%) senioriem adaptētu vizuālo un audio vidi, (31%) apmācības apkaimju centros, (26%) konsultantu apkaimju centros un (17%) senioru uzskatīja, ka platformas nav īpaši jāpielāgo senioru vajadzībām (7.attēls). Šie rezultāti liecina, ka seniori paliek uzticīgi klasiskām tehnoloģijām - mobilā telefona izmantošanai svarīgu jautājumu risināšanā, kas iezīmē nepieciešamību attīstīt senioriem telefonservisu.

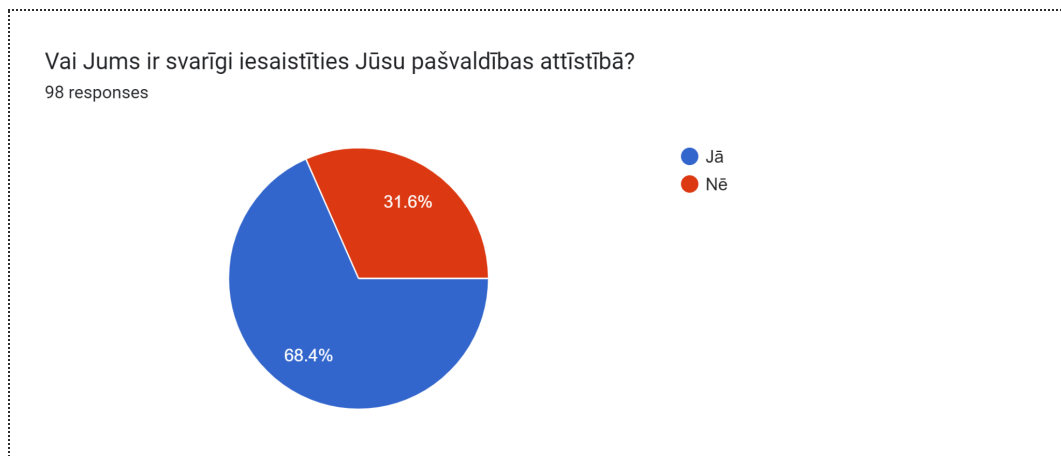
7.attēls. Senioru viedoklis par platformu uzlabojumiem.

Aptaujājot seniorus, lielākā daļa (85%) uzskata, ka pašvaldībā nav pietiekami ievērotas senioru intereses vai tie nav pietiekami informēti par savu interešu ievērošanu - nav informācijas, kas liecina par nepietiekamu informāciju par senioru interešu ievērošanu (8.attēls).

8.attēls. Senioru viedoklis par viņu interešu pārstāvniecību pašvaldībā.

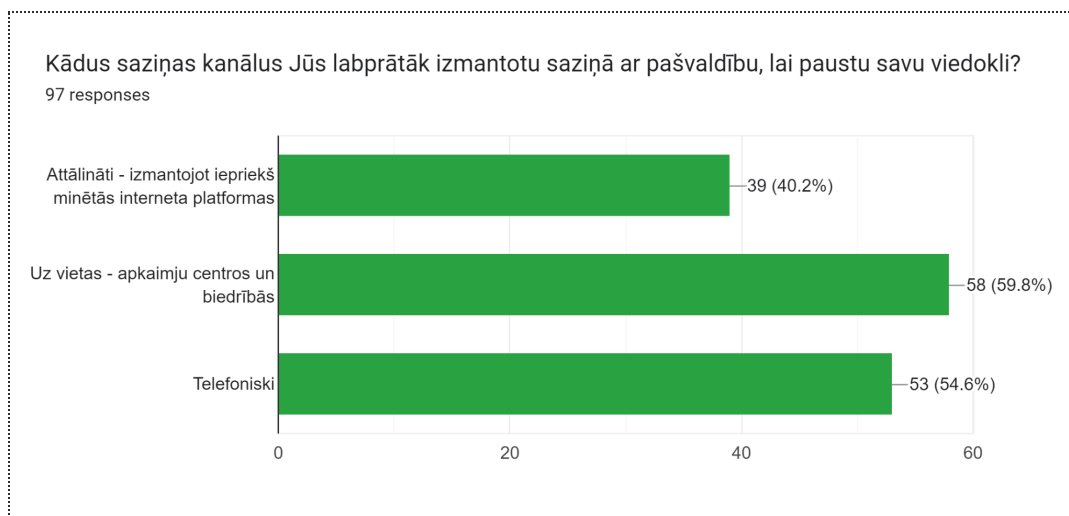
Aptaujas rezultātā tika noskaidrots, ka senioriem ir svarīgi iesaistīties pašvaldības attīstībā, bet to ietekmē dažādi šķēršļi, gan komunikācijas iespējas ar pašvaldību, gan digitalizācijas laikmeta uzliktie standarti, gan arī personīgās motivācijas jautājumi (9.attēls).

9. attēls. Senioru viedoklis par viņu interešu pārstāvniecības svarīgumu.

Jāatzīmē, ka iepriekš minētās digitālas pilsoniskās līdzdalības platformas nav iecīnītākais senioru komunikācijas rīks ar pašvaldību.

Seniori komunikācijā ar pašvaldību vēlētos izmantot klasiskās saziņas metodes - apmeklēt apkaimju centru (59%) un sazināties telefoniski (54%). Mazāks senioru skaits (40%) vēlētos izmantot iepriekš minētās platformas (10. attēls).

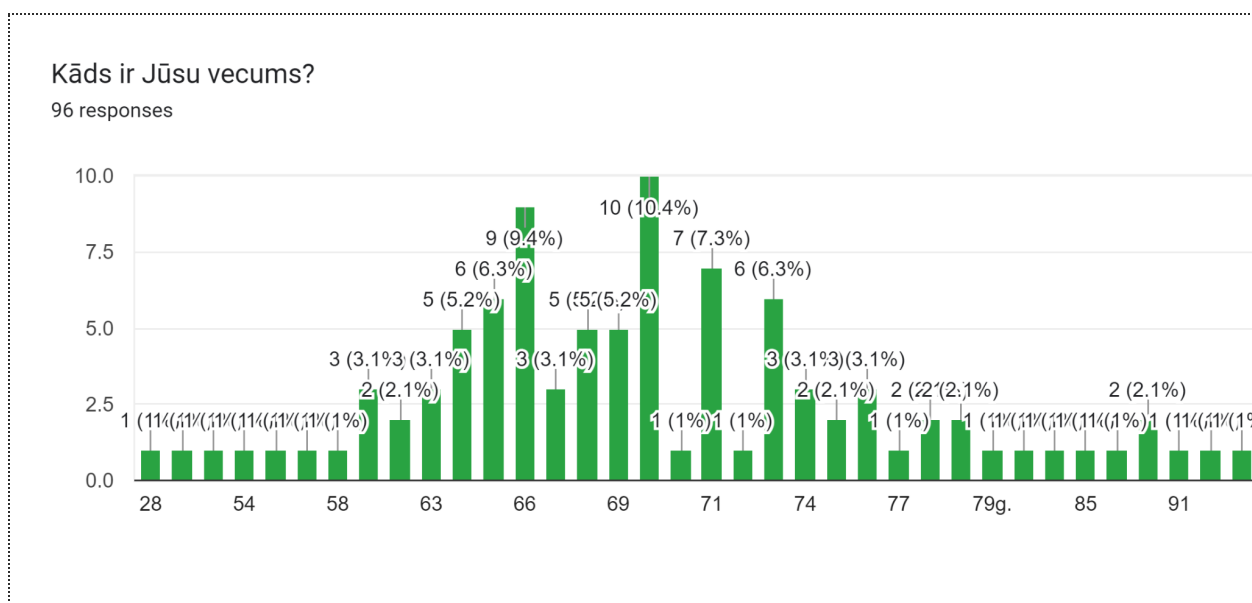
10. attēls. Senioru vēlamie saziņas kanāli ar pašvaldību.

Lielākā daļa senioru (91%) uzskata, ka senioru interešu aizstāvībai pašvaldībā ir nepieciešams izveidot Senioru padomi (konsultatīvo padomi), kas aizstāvētu pilsētā dzīvojošo senioru intereses pašvaldībā (11.attēls).

11. attēls. Senioru viedoklis par Senioru padomītes nepieciešamību..

Aptaujāto senioru vecuma grupa sadalījums un to skaits.

12. attēls. Respondentu vecums un to skaits.

8. Izpētes secinājumi un priekšlikumi

- 1) 80% senioru tic, ka spēj ietekmēt sabiedriskos procesus, bet tiem pietrūkst motivācijas un prasmes iesaistīties reālās pilsoniskās aktivitātēs, jo vecuma dēļ nesaredz nākotnes perspektīvas un nevēlas iesaistīties pilsētas, tuvākās apkārtnes vai mājokļa uzlabošanā. Tie seniori (66%), kuri jūtas motivēti būt pilsoniski aktīvi, reālās aktivitātēs iesaistās maz.
- 2) Pilsoniskā līdzdalība senioru vidū nav prioritārs jautājums, jo viņus vairāk satrauc ikdienas sadzīviskie jautājumi (fiziskā un garīgā veselība, komunālie maksājumi, pieaugošās pārtikas cenas, pensijas u.c. jautājumi).
- 3) Seniori ir ļoti aktīvi Saeimas un pašvaldību vēlēšanu balsotāji - (80%) senioru piedalās šajās vēlēšanās, taču vairāk nekā trīs reizes mazāka aktivitāte ir netradicionālās pilsoniskās aktivitātēs - dalībā nevalstiskās organizācijās un darba grupās, dažādās likumdošanas iniciatīvās, kolektīvo iesniegumu iesniegšanā vai interneta rīku izmantošanā.
- 4) Senioru vidū vispopulārākā interneta platforma pilsoniskā līdzdalībā ir Latvija.lv (82%), otra populārākā ir manabals.lv (58%) un trešā populārākā balso.riga.lv (25%), tālāk seko uzlabo.lv (16%), eriga.lv (16%), open2vote.eu (5%).
- 5) Lielākā daļa senioru (40%) ir apmierināti ar iepriekš minēto pilsoniskās līdzdalības rīku funkcionalitāti, taču pārējiem senioriem, kuri izmanto šīs platformas ir grūtības ar autorizēšanos (27%), ar atbilstošas informācijas un projektu atlasī (18%), nobalsošanu un viedokļa izteikšanu (5%) ar ar iniciatīvas iesniegšanu (4%).
- 6) 1/3 daļa no aptaujātajiem senioriem neizmanto pilsoniskās līdzdalības rīkus.
- 7) Jāatzīst, ka minētās digitālās pilsoniskās līdzdalības platformas nav iecīnītākais komunikācijas rīks ar pašvaldību - senioriem nav pietiekamas informācijas par šādām platformām.
- 8) Seniori komunikācijā ar pašvaldību vēlētos izmantot klasiskās saziņas metodes - apmeklēt apkaimju centru (59%) (jo liela daļa senioru jūtas vientuļi un vēlas satikšanos un komunikācijas dzīvē uz vietas) un sazināties telefoniski (54%). Mazāks senioru skaits (40%) vēlētos izmantot iepriekš minētās platformas.
- 9) Lai veicinātu pilsoniskās līdzdalības interneta rīku izmantošanu, lielākā daļa senioru vēlētos - izmantot konsultatīvo telefonu, lai noskaidrotu kā pareizi šos rīkus izmantot (45%), vieglāku autorizāciju (41%), senioriem adaptētu vizuālo un audio vidi (38%) , apmācības apkaimju centros (31%), konsultanti apkaimju centros (26%).
- 10) Senioriem ir interese par digitalizāciju un datorapmācībam, taču seniori uzskata, ka viņiem nav nodrošinātās pietiekamas iespējas jaunu zināšanu un prasmju iegūšanai, tāpēc seniori iestājas par bezmaksas digitālām apmācībām (https://t.ly/3P_e)

- 11) Lielākā daļa senioru (85%) uzskata, ka pašvaldībā nav pietiekami ievērotas senioru intereses vai nav pietiekami informēti par savu interešu ievērošanu (nezina) savā pašvaldībā.
- 12) Lielākā daļa senioru (85%) uzskata, ka senioru interešu aizstāvībai pašvaldībā ir nepieciešams izveidot Senioru padomi, kas aizstāvētu senioru intereses pašvaldībā.

Priekšlikumi senioru pilsoniskās līdzdalības stiprināšanai.

Ir vairāki veidi, kā var uzlabot senioru pilsonisko aktivitāti:

1. **Izglītības un informācijas sniegšana apkaimju centros:** senioriem jābūt pieejamai izglītībai un informācijai par sabiedrības līdzdalības iespējām un to, kā tās var izmantot, lai ietekmētu politiku un sabiedrības attīstību. 59% senioru vēlētos iesaistīties pašvaldības attīstībā un komunikācijā, apmeklējot apkaimju centrus.
2. **Izglītības un informācijas sniegšana telefoniski:** aptaujā tika noskaidrots, ka seniori vairāk atbalsta klasiskus saziņas līdzekļus - iespēju sazināties telefoniski (54% senioru). Valsts un pašvaldības iestādēs jāattīsta automatizēto (piemēram, <https://t.ly/IO-Y>) vai operatoru senioru zvanu centru, kurā seniori varētu iegūt informāciju par pilsoniskajām aktivitātēm un citām pašvaldības pakalpojumu iespējām.
3. **Izglītības un informācijas sniegšana izmantojot attālinātas saziņas digitālos rīkus:** Lai arī senioru vidū interneta risinājumi nav populāri (40% senioru vēlētos šo risinājumu), mūsdienu digitālajā laikmetā arī senioriem jāattīsta iespējas izmantot pilsoniskās līdzdalības interneta platformas. Ieteicams senioru vidū veicināt populārākās platformas - Latvija.lv (82%), manabals.lv (58%), balso.riga.lv (25%), eriga.lv (16%).
4. **Senioru organizāciju atbalsts:** valsts un pašvaldības iestādēm jāatbalsta senioru organizācijas un klubus, lai tie varētu nodrošināt sabiedrības līdzdalības iespējas un palīdzēt senioriem tās izprast un izmantot.
5. **Brīvprātīgā darba atbalsts:** valsts un pašvaldības iestādēm jāatbalsta brīvprātīgā darba aktivitātēs, lai seniori varētu iesaistīties un palīdzēt citiem cilvēkiem un sabiedrībai.
6. **Atbalsts senioriem ar īpašām vajadzībām:** valsts un pašvaldības iestādēm jāatbalsta seniori ar īpašām vajadzībām, lai veicinātu visu senioru iesaisti līdzdalībā pilsoniskās aktivitātēs.

7. **Senioru interešu pārstāvība:** valsts un pašvaldības iestādēm jāatbalsta mehānismi, lai senioru intereses un viedokļi tiktu ņemti vērā politikas veidošanā un izpildē.

Iepazīstoties ar Rīgas pašvaldības sabiedrības līdzdalības iespējām (<https://www.riga.lv/lv/sabiedrības-līdzdalība>), var secināt, ka senioru iedzīvotāju grupai, kas veido 26% no kopējā Rīgas iedzīvotāju skaita nav izveidota interešu pārstāvniecība, kas aizstāvētu tieši senioru intereses.

Pēc aptauja datiem 85% senioru uzskata, ka senioru interešu aizstāvbai pašvaldībā ir nepieciešams izveidot Senioru padomi, kas aizstāvētu pašvaldībā dzīvojošo senioru intereses, tāpēc ierosinām Rīgas pašvaldībā u.c. pašvaldībās izveidot Senioru padomi (konsultatīvo padomi), kas nodrošinātu senioru interešu integrēšanu pašvaldības politikas veidošanā un izpildē dažādās jomās - sociālā, finanšu, vides, mobilitātes u.c. jomās.

Senioru padomi Rīgas un Pierīgas pašvaldībās ierosinām veidot pamatojies uz Reikjavīkas (Islande) pašvaldībā izveidoto Senioru padomes modeli (<https://reykjavik.is/en/elderly-affairs-council>).

Senioru padomes mērķis:

Konsultēt pašvaldības komitejas un konsultatīvas padomes par vecumā 65+ pilsoņu jautājumiem un interesēm.

Pārstāvji:

Seniori padomi veido darba grupa no 9 pārstāvjiem - senioriem, kurā 3 pārstāvjus ievēl no pašvaldības, 6 pārstāvju ievēl no senioru vadošajām asociācijām un biedrībām, kuriem ir bijusi pieredze attiecīgā profesionālā jomā (juridiskie, sociālie, vides, pilsētplānošanas u.c. jautājumi). Dome ievēl priekšsēdētāju un senioru padome priekšsēdētāja vietnieku. No Labklājības departamenta tiek deleģēts ir viens novērotājs.

Uzdevumi:

Senioru padomes uzdevums ir konsultēt domi un komitejas par vecumā 65+ pilsoņu jautājumiem un interesēm.

Senioru padome veicina visa veida informācijas sniegšanu un sadarbību starp pilsētu un senioru interešu organizācijām, formulē politiku un sniedz domei priekšlikumus, kas attiecas uz darbības jomu.

Priekšlikumi pilsoniskās līdzdalības interneta rīku pilnveidošanai senioru vajadzībām

<p>Latvija.lv (popularitāte senioru vidū 82%)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Autorizēšanās izmantojot SmartID https://www.smart-id.com/lv/ 2) Izveidot atsevišķus sadaļu sabiedrības līdzdalības aktivitātēm. 3) Informācijas atlasei izveidot mājaslapā sadaļu vecuma grupai - Senioriem (64+ gadi), kas atlasa saistītos pakalpojumus.
<p>manabalss.lv (popularitāte senioru vidū 58%)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Autorizēšanās izmantojot SmartID https://www.smart-id.com/lv/ 2) Izveidot vienkāršāku skaidrojumu par portāla mērķiem, lai arī senioriem būtu saprotams, ka viņi var iesaistīties. 3) Izveidot pie atlases kategorijas, piemēram, vide, veselība, eekonomika, kultūra, pilsētvide, apkaimes nosaukums utml. 4) Informācijas atlasei, lēmumu pieņemšanai, balsošanai izveidot mājaslapā sadaļu vecuma grupai - Senioriem (64+ gadi) u.c. vecuma grupām, kas atlasa saistītos pakalpojumus.
<p>balso.riga.lv (popularitāte senioru vidū 25%)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Autorizēšanās izmantojot SmartID https://www.smart-id.com/lv/ 2) Informācijas atlasei, lēmumu pieņemšanai, balsošanai izveidot mājaslapā sadaļu vecuma grupai - Senioriem (64+ gadi), kas atlasa saistītos projektus. 3) Izveidot senioriem adaptētu vizuālo un audiālo vidi (sadaļā par iniciatīvu - pelēkie, mazie burti grūti salasāmi senioriem). 4) Minimalizēt lejuplādēšanas vajadzības, lai pa tiešo butu redzama informācija, skat. 7. priekšlikumu. 5) Izveidot pie atlases kategorijas, piemēram, apkaimes (Torņakalns utml.) un jomas(vide, veselība, ekonomika, kultūra, pilsētvide utml).

<p>uzlabo.lv (popularitāte senioru vidū 16%)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Atvieglota autorizēšanās neizmantojot Google un Facebook kontus, jo lielai daļai senioru nav pieejas šiem kontiem. 2) Ieteicama autorizēšanās izmantojot SmartID https://www.smart-id.com/lv/ 3) Informācijas atlasei, balsošanai izveidot mājaslapā sadaļu vecuma grupai - Senioriem (64+ gadi), kas atlasa saistīto informāciju. 4) Izveidot senioriem adaptētu vizuālo un audiālo vidi.
<p>eriga.lv (Sabiedrības līdzdalības sadaļa) (popularitāte senioru vidū 16%)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Autorizēšanās izmantojot SmartID https://www.smart-id.com/lv/ 2) Informācijas atlasei, lēmumu pieņemšanai, balsošanai izveidot mājaslapā sadaļu vecuma grupai - Senioriem (64+ gadi), kas atlasa saistītos projektus. 3) Izveidot senioriem adaptētu vizuālo un audiālo vidi. 4) Sabiedrības līdzdalības sadaļu ļoti grūti atrast, nepieciešams uzlabot pieeju ar banneri. 5) Sabiedrības līdzdalības sadaļā pie katras aktivitātes jāizveido iespējas - iesniegt priekšlikumus, jautājumus. 6) Aizcinām izveidot senioru padomi, kas piedalītos senioru jautājumu izskatīšanā. 7) Izveidot sadaļu par citām sabiedrības iesaistes platformām, kas minētas šajā pētījumā (manabalss.lv, open2vote.eu utml.)
<p>open2vote.eu (popularitāte senioru vidū 5%)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Autorizēšanās izmantojot SmartID https://www.smart-id.com/lv/ 2) Izveidot pie atlases kategorijas, piemēram, vide, veselība, ekenomika, kultūra, pilsētvide utml. 3) Informācijas atlasei, lēmumu pieņemšanai, balsošanai izveidot mājaslapā sadaļu vecuma grupai - Senioriem (64+ gadi), kas atlasa saistītās iniciatīvas. 4) Izveidot senioriem adaptētu vizuālo un audiālo vidi.